נא: התכלת פרק רביעי מנחות

והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה. [1] מהכא דרשינן פ"ק דכריתות (דף ה:) דל"ג כן כ"ג טעון משיחה והיינו הא נמי דמצריך בתמורה (דף יא) ההוא קרא לכהנים גדולים: **שתהא** בולה בהקטרה. פי' בקונטרס שלא יעשה לה [2] שיריים והא דנעי לקמן ורבי יהודה האי כליל תקטר מאי עביד ליה כיון דההוא מנחת כהנים פטיעה דכולה כליל ולא אינטריך אלא לר"ש דקסבר משל עולם תהא עוד פי' ל"א שאינה קריבה למאן: **וי"ו** לא דריש. הכא לא דרים ר"ש וי"ו וכן פ"ק דסנהדרין (דף יד.) גבי זקניך ושופטיך ובפ"ק דסוטה (דף ו:) אבל וי"ו מוסיף על עניין ראשון [3] [בפרק הקומץ רבה] [4] דרים מו] וכן וי"ו הדר ערביה דרים מרובה (כ"ק דף סה:) ופרק ב' דע"ז (דף מד.) וקשה דבפרק כל המאכלין (תמורה דף מח:) דרים ליה גבי אם נאמר נוגח למה נאמר רובע ומור"ו הוא דדרשינן הכי ים לומר דמשום דאיכא מן מוכח דומן למדרש אמת מיהו הך קושיא דרים ד' מיעות (סנהדרין דף נא:) גבי בת כהן אחת לרוסה ואחת נשואה בשריפה דרים בת ובת כר' עקיבא ובריימתא דרים פינקין [5] מוכח כר"ש ובמעילה פרק קדשי מזבח (דף ח.) [6] דרים ר"ש דם שרק דעמא מדכתיב זה ומוכח [7] בבראשית רבה דמוי"ו קדרים ותו דרבי יהודה דרים הכא וי"ו ובפרק אלו מציאות (כ"מ דף מ.) גבי ומצאתה וסוף פ"ק דסנהדרין (דף יד.) גבי ושופטיך דרים וי"ו וברים תמורה (דף כ:) גבי ואם המר ימיר אמרינן וי"ו לא דרים ופ' טרף בקלפי (יומא דף מה.) מיבעיי ופדרים שנתעבלו מבערב ופ"ב דסנהדרין (דף כא.) גבי מלך דלא שרו רבי יהודה ור"ש אלא ר"ש נשים ומאן דדרים וי"ו דרים טפי ושמא להני דרשי הוא דלא דרשי ליה וטוכא מאמרן כי ה"ג [8]:

חק זו לעולם תהא. דה"א אהרן מקריב תמידין בכל יום ובניו בשעה שנעשו כהנים גדולים אע"פ שכבר נתמנו בהוצאת הדיוט ורבי שמעון לית ליה הא מבנין:

אף כאן לא תעשה על אבילתו. אבל איסורא נפקא לן מכליל תקטר ולקח קשיא אמאי לא דרשינן לאו נמי מדכתיב לאמר לאו אמור כדדרשינן פרק כל שעה (פסחים דף מב.):

יש לו נסכים. שהפריש בחייו דלאמר מיתה הוי הכל הפקר:

דקא מדחקא לישבה. שבנית שני שהיו כהנים שלא הוליאו שנתן [9]:

חטאת מלמד שמועלין בה. תימה [10] תיפוק לי דקדשי בדק הבית היא ויש לומר דאינטריך למועל אחר מועל [11] דאיכא אלא בבהמה וכלי שרת בלבד: ואין

מנחה הבאה עשרון וכו': [6] **מתני'** לא מינו כהן אחר תחתיו משל מי היתה קריבה ר"ש אומר משל ציבור ר' יהודה אומר [A]משל יורשין ושלימה היתה קריבה: **גמ'** [B]ת"ר כ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו מנין שתהא מנחתו קריבה משל יורשין ת"ל [1]והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה יכול יקריבנה חצאין ת"ל אותה [2]כולה ולא חציה דברי רבי יהודה ר"ש אומר חק עולם משל עולם כליל תקטר שתהא כולה בהקטרה והאי הכהן המשיח להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא [3]זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו יכול יהו אהרן ובניו מקריבין קרבן אחד ת"ל אשר יקריבו לה' [4]אהרן בפני עצמו ובניו בפני עצמן בניו אלו כהנים הדיוטות אתה אומר כהנים הדיוטות או אינו אלא כהנים גדולים כשהוא אומר והכהן המשיח תחתיו מבניו הרי כ"ג אמור הא מה אני מקיים בניו אלו כהנים הדיוטות א"כ לכתוב קרא הכהן המשיח תחתיו בניו יעשה מאי מבניו שמעת מינה תרתי ור"ש האי אותה מאי עביר ליה מיבעי ליה לכ"ג שמת ומינו אחר תחתיו שלא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרון של ראשון ותיפוק ליה מן ומחצייתה [5]וי"ו לא דריש ורבי יהודה האי חק עולם מאי עביד ליה חוקה לעולם תהא כליל תקטר למה לי מיבעי ליה לכדתניא אין לי אלא עליונה [6] מנחת כ"ג בכליל תקטר ותחתונה מנחת כהן הדיוט בלא תאכל מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל כליל כליל לגזירה שוה נאמר כאן כליל ונאמר להלן כליל מה כאן בכליל תקטר אף להלן בכליל תקטר ומה להלן ליתן [7] לא תעשה על אבילתו אף כאן ליתן לא תעשה על אבילתה וסבר ר"ש משל ציבור דאורייתא [8]והתנן אר"ש שבעה [9]דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהן עובד כוכבים ששלח [10]עולתו ממדינת הים שלח עמה נסכים קריבה משלו ואם לאו קריבין משל ציבור וכן גר שמת [11]והניח זבחים יש לו נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל ציבור ותנאי ב"ד הוא כ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו [12]שתהא מנחתו קריבה משל ציבור א"ר אבהו שני [13] תקנות הוו דאורייתא מדציבור כיון דחזו דקא מידחקא לישבה תקינו דלגבי מיורשים כיון דחזו דקא פשעי בה אוקמוה אדאורייתא [14]ועל פרה שלא יהא מועלין באפרה דאורייתא היא דתניא [15]חטא' היא מלמ' שמועלין בה היא בה מועלין באפרה

מנחה הבאה עשרון ממנחה הבאה עשרון כו': [1] **מתני' ושלימה.** עשרון שלם בבוקר ועשרון בין הערבים כל זמן שהיא קריבה משל ציבור: **גמ' הכהן** [1] **המשיח תחתיו אחר מבניו יעשה אותה.** משל יורשים קריבה עד יעמוד אחר: **יכול יקריבו.** יורשין לחצאין כמו שהיה אביהן עושה: **משל עולם.** משל צבור מתרומת הלשכה: **שתהא כולה בהקטרה.** שלא יעשה ממנה שיריים לאהלה. ליתנא אחרינא שיקטירו שלימה ולא לחצאין כל זמן שהיא קריבה משל צבור דבשלימה לא פליגי ר' יהודה ור"ש. מפי המורה: **יכול יהו אהרן ובניו מקריבין קרבן אחד.** ביום המשחה: **ובניו בפני עצמן.** [1] לשם המיונן ומאותו יום ואילך לא אכל כ"ג בכל יום דכתיב [2]ויקרא [3] תמיד: **הכהנים הדיוטות.** דכשהכהן הדיוט נתמנה לעבודה בשאתו יום היה מקריב עשרון. ל"א ביום המלואים היה כך אכל לדורות לא נוהג. ולא מפי המורה: **או אינו אלא כהנים גדולים.** דה"ק קרבן זה יקריבו בני אהרן לדורות כל כ"ג שיעמוד [4]: **הרי כ"ג אמור.** דה"ק קרא הכהן המשיח שיעמוד מבני אהרן תחתיו לאחר מותו יעשה אותה: **א"כ.** דכוליה ליורשין אתי שיקריבו הבאיתים כל זמן שלא מנו כהן אחר תחתיו: **לכתוב הכהן המשיח תחתיו בניו יעשה אותה.** כשיומות הוא: **מאי מבניו.** דמשמע אחד מבניו שיעמוד תחתיו לכ"ג [5] דמשמע תרתי: **אותה מאי עביד ליה.** כיון דנפק ליה שלימה מכליל תקטר דבשלמא הכהן המשיח מוקי לה דרשא לאמרינן לעיל הרי כ"ג אמור אלא אותה מאי עביד ליה: **ומינו כהן אחר תחתיו.** כו' כיון: **ופיפוק ליה מן ומחצייתה בערב.** כדאמרן לעיל: **חוקה לעולם תהא.** שתהא מלוה זו מוהגת לדורות: **עליונה.** חצאין [6] דכתיב בקרא בריש נגע אם אהרן וכתיב בה כליל תקטר והדר כל מנחת כהן כליל תהיה דמשמעי במנחת נדבתו וכתיב בה לא תאכל: **מנין ליתן האמור כו'.** שיהו שניהם כליל בהקטרה והאוכל משיריו שמיהם יעבור בלאו: **ת"ל כליל כליל.** כליל תקטר כליל תהיה לא תאכל: **ז' דברים.** במסכת שקלים בפרק מעות שנמצאו: **וזה אחד מהם.** התם קאי דקתני לעיל בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר וכמדתה לכל רוח זכרים עולות נקבות שלמים בראשונה [7] ממשכנין את מוצאה להניח נסכיה עד שהיו מביאין אותה ובורחין התקינו ב"ד שיהיו נסכיה קריבין משל צבור וקאמר ר"ש ז' דברים התקינו ב"ד וזה שאמרנו אחד מהם והדר מפרש לאיזה שם עובד כוכבים ששלח כו' דעובד כוכבים משלח קרבנותיו כדאמר בפרק אלו מנחות (לקמן דף עג.) אים מה ת"ל אים אים לרבות את העובדי כוכבים שעודרים [8] נדבות ישראל: **שלח עמה נסכים.** דמי נסכיה: **וכן גר.** להכי נקט גר דאין לו יורשים דאי ישראל הוו מקרבי יורשים נסכיו: **משל ציבור.** אלמא תנאי ב"ד הוא ולאו דאורייתא: **דאורייתא מדצבור.** דכתיב [9] (ויקרא ו) חק עולם משל עולם: **דקא מדחקא לישבה.** שהיו פוחתין הסקלים שבלשכה לפי שבכל שנה היו צריכין בכך כדאמרינן בפ"ק דמסכת יומא (דף ט.) ושנות רשעים תקלוהה [משני ין] זה מקדש שני שעמדו יותר מג' מאות כהנים גדולים בכל אחד לא הוליא שנתו תקינו [10] מיוחסין: **דקפשעי.** ואין מכיאין אותה [11] דהיינו שתי תקנות דמעיקרא תקנה מיוחסין והדר תקנוה להדורה אדאורייתא [12] כמעיקרא: **ועל פרה.** היינו מאותן ז' דברים: **שלא יהא מועלין באפרה.** הנהנה מאפרה לא יתחייב קרבן מעילה: **חטאת היא.** כפרה כתיב. מלמד שמועלין בה כשאר חטאות עד שלא היתה להן שעת היתר לכהנים: [13]**למלחן.** אפר מרפא מכה: **פרשי מספק הוצאות.** משוס [14] מעילה. בשמעתא קמייתא דמעילה (דף ב:) מפרש מאי איכא בין מעילה דרבנן למעילה דאורייתא: **ספק הוצאות.** כגון שנטמא בספק טמא מת כגון סכנות ופרעות: **בתחילה מגבין להן.** כלומר עכשיו כשמביאין אותן גובין את המעות מכל אחד ואחד ואין בהן מתרומת הלשכה כשאר קרבנות צבור:

הי

עין משפט
נר מצוה

[1] תמידין ומוספין הלכה כב:
[2] מעשה הלי"ד:
[3] המקדש אלעזר:
[4] מעשה הלי"ד ופ"ד הלי"ב:
[5] מעשה הלי"ד:
[6] מעילה הלי"ט:

שיטה מקובצת

[6] מתיבות מתני' לא מינו כו' עד היתה קריבה גמ' נמחק ונקומו לעיל נ ע"ב בסוף כתני': [1] תיבות מנחת כ"ג נמחק כהן הדיוט נמחק: כליל. תימה תקטר למה לי כיון דכתיב כליל כליל: [2] תיבת ליתן נמחק: [3] תקנות. כתובות דף יב ע"א: [4] מתיבות מתני' והלימה עד משל צבור גמ' נמחק ומקומו לעיל נ ע"ב אחר ר"ה לא יביא: [5] המשיח. דהכי משמע הכהן המשיח שמת תחתיו: [6] עצמן ליום: [7] שיעמוד כהן הס"ד: [8] כתיב בקרא: [9] בראשונה. היו: [10] שנודרים. נדרים ונדבות: [11] אותה. והיינו: [12] אדאורייתא. דרפעיקרא: [13] מעילה. פ"ר דקרבן מעילה בחטא תלין רבנן ואית שהוא מביא חולין לעזרה ר"ל דבין שהתנו ביד שהקדש קדושת דרים האפר ממילא איה בה מעילה וכן מעלין בדמים כשיצאו לנחל קדרון כרתנן בפ"ק יומא ואמרי' דהך מעילה מדרבנן משום האי שנמא נמי ב"ד מחני ע"קדשי לדמיי משיצאו מידי מעילתו ראשונה חזורת קדושה לחול עליו בתנאי ב"ד: [14] עון שריים. ולא נהירא דא"כ מאי קא קשיא ליה בסמוך ורש האי אותה מאי עביד ליה הא מכשיא ליה לרשה דאותה ולא חציה עכ"ל תוס' ר"ל כיון דרישא דיבא לר"ש לא אתי לכהן שבת ולא מינו אף אותה דכיבא דקרא לא אתי למימר אותה ולא חציה. דברי תוס' [15] דרש עיין תוס' ל"ל דף יט ע"א: [16] תימה. בי' למיר קדשי בדק הבית היא ובין למיר קדשי מזבח היא כתרוייהו איה בהו מעילה ר"ל ראשמוענן קרא דנעלין בה בקדשי מזבח דרש בה מועל אחר מועל. תוס' אחרות:

מסורת הש"ס

[1] שקלים פ"ז ה"ב. [2] ויומא מה. וס"ק. [3] לקמן עג: שקלים פ"ז מ"ו. [4] עיין רש"ק. [5] מאמן שיין נעמ' הכא. [6] נדרים הנ"ק תימה מכמה כי' מעיקה ר"ל דכתם דרים מלכתיב המשיח ומיהו הם נמי דמצריך הלי קרא לקמן כי' ומיהם בתמורה נמחק דלא מנינו בתמורה הכיא דרשה. [7] ל"ק. [8] לעיל יט.. [9] [בפ' ג:]. [10] [ופ"ש הימב כתוס' ד"ה לכתיב]. [11] [עבר מי שרה פ' פ' ופ"ש דרש מפיק מלכתיב הנמת ולא כתיב כנמת ובפ"ב שנשמת מחנת היה לפני תוס' נב"ל]. [12] [ופ"ע תוס' מ"ק ת. ד"ה מלי וכיום ותוס' סנהדרין יד. ד"ה ור"ש]. [13] יומא עז. [14] מעילה יט.

תורה אור השלם

1. והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם לדרתם לבד מחלב הכהן אשר יקריב איש את דמו ולו תהיה הזרע לאכלה בקדש קדשים הוא כחטאת וכאשם לו הוא לכהן׃ (ויקרא ז ז)
2. זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה׳ ביום המשח אותו עשירית האיפה סלת מנחה תמיד בחציתה בבקר ומחציתה בערב׃ (ויקרא ו יג)
3. ואסף איש יהודה את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא׃ (במדבר יט ט)

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי וכו' ובפ"ג משמע כל"ל ותא"ל ד' נמחק. (ב) ד"ה בקא וכו' מקרא דליגבי מיורשין:

רבינו גרשום

ושלימה היתה קריבה בין לר' שמעון בין לר' יהודה. שלא היו מקריבין אותה לחצאין אלא שלימה. חק עולם משל עולם. כלומר משל רבים דהיינו צבור. שתהא כולה בהקטרה. אהרן בפני עצמו חביתין שלו: ובניו בפני עצמן כשמחנכין אחד מבניו לעבודה מקריב תחילה עשירית האיפה: אם כן דלחדא דרשא אתי ותו לא לכתוב בניו. ור' שמעון דנפקא ליה דשלימה היתה קריבה מכליל תקטר אותה מאי עביד ליה: לכ"ג שמת בחצי היום. חוקה לעולם תהא שבכל יום יקריבנה. עליונה חביתים. ותחתונה שאר מנחת כהן. בלא תאכל. שלוקה אם אכלה. והתנן א"ר שמעון ז' דברים התקינו בפס' שקלים וזה אחד מהן אותה שנאמר למעלה בראשונה היו ממשכנין את מוצאה וכו'. ועובד כוכבים ששלח עולתו וכו' כיון דחזו דקא מידחקו לישבה שהיו מתין בכל שנה כדאמרי' בפס' יומא ושנות רשעים תקעורנה. ואילו היו מביאין מן הלשכה היתה מתרוששת. כיון דחזו דקא פשעי ביה שפעמים לא היו מביאין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com